

مشوق رحیم

2013/04/29

فراموشی، کمترین خواست جنایت کاران

روان شناسان، فیلسفان، شاعران و دانشمندان هرکدام از زاویه‌ی دید خود به پدیده‌ی فراموشی و فراموشکاری، علت‌های آن و اینکه چرا و چگونه قسمت زیادی از معلوماتی را که روزانه از طریق حواس پنج گانه وارد مغز ما می‌شود از یاد میریم، و یک بخش دیگر آنرا برای همیشه و تا زمانی که مغز ما از کار نیافتد است حفظ می‌کنیم، و هر زمانی هم که خواسته باشیم دو باره احضارش کرده می‌توانیم، نظر انداخته اند. نه تنها شاعران و فیلسفان، که زورگویان و رهنان تاریخ هم اهمیت این پدیده را به خوبی کرده اند، و از آن نفع برده اند.

اینکه بدون برخورداری از این توانایی زنده‌گی انسان‌ها چگونه می‌بود پرسشی است که پاسخ دادن به آن کار ساده‌ای نخواهد بود. اگر تمام اطلاعاتی راه که روزانه وارد مغز ما می‌شوند حفظ می‌کردیم، اگر چهره‌ی صد‌ها و هزار‌ها انسان را که روزانه در خیابان‌های شهر می‌بینیم همه را بیاد میداشتیم، اگر تمام اطلاعاتی را که در طول بیست و چهار ساعت از طریق رسانه‌های گوناگونی و یا ماشین‌های تبلیغاتی چون تلویزون، رادیو، اینترنت، روزنامه و کتاب و ده‌ها وسیله‌ی دیگری که برای ما فرستاده می‌شوند، همه در حافظه‌ی ما حک می‌شدند، معلوم نیست در آن صورت ما چگونه موجودی می‌بودیم و جوامع که در آن می‌بیستیم براساس کدام نظامی اداره می‌شد، دین و برخورد آن با آدم‌ها چگونه می‌بود، سیاست چگونه می‌بود، هنر چی شکلی میداشت، اقتصاد چی نوع می‌بود و ده‌ها و صد‌ها پرسش دیگری که می‌بیشود مطرح کرد.

به هیمن ترتیب اگر که تمام آن اطلاعاتی را که از دنیای بیرون اخذ می‌کنیم دو باره با گذشت زمان یا تغییر مکان از حافظه‌ی ما خارج می‌شد، شاید هنوز هم در مغاره‌های کوه‌ها زنده‌گی می‌کردیم و هنوز هم در مراحل ابتدایی تکامل قرار میداشتیم.

اما خوشبختانه ویا هم بدبخنانه طبیعت برای رفع این معضله چاره‌ی سنجیده است، در غیر آن جمجمه‌ی ما باید چندین برابر بزرگتر از تنہ‌ی ما میبود تا تمام معلوماتی را که در طول هفتاد هشتاد سال داخل مغز میشود میتوانست آرشیف کند. مغز ما در طول تکامل خود یاد گرفته است که کدام بخش معلومات وارد را حفظ کند و کدام بخش را به فراموش خانه ذهن بسپارد، کدام چهره‌ها را از یاد ببرد و کدام یکی را به خاطر بسپارد. شاید هم فقط همین قدرت انتخاب مغز میان اطلاعات مفید و اطلاعات زاید است که انسان‌ها را در طبیعت در چنان یک موقعیت ویژه‌ی قرار داده است که هیچ زنده‌جان دیگری از آن برخوردار نیست.

حوادثی در زنده‌گی انسان‌ها رخ میدهد که بعد از گذشت چند ساعتی فراموشش میشود، اما حوادثی هم هستند که تا انسان زنده است فراموشش نمیشود، هر قدر هم که خودش و یا هم دیگران در فراموش کردنش تلاش بورزند، موفق نخواهد شد. برخلاف، به هر پیمانه‌ی که ما در از یاد بردن و فراموش کردن چیزی تلاش کنیم به همان اندازه در حفظ و جاودانی شدن آن کمک خواهیم کرد.

بر عکس حوادث دیگری که با رنگ نوشته میشوند، هفتم و هشتم ثور دو روزیست که با خون و خنجر نوشته شده است، با خون صد ها هزار انسان بی گناه، هم در حافظه تاریخ و هم در صفحات حافظه‌ی انسان‌های سرزمینی به نام افغانستان. و گمان نمیرود که مغز هیچ انسان سالمی توان فراموشی پیامد ههای این دو روزه سیاه را داشته باشد و نه هم خواست فراموشی آنرا.

این قدرت، قدرت انتخاب میان فراموشی و حفظ رویداد‌ها، در دست اراده‌ی آگاه انسان‌ها نیست تا بتوانند به خواست خود ویا هم به خواست رهنان تاریخ لکه‌های خون این روزهای شوم را که سر آغاز کشتارهای سی سال اخیر میباشد از حافظه‌ی خود شستشو کنند. سرنخ این قدرت را طبیعت در دست نیروی دیگری داده است و کلید آنرا در جایی گذاشته است که دست عقل سازش کار و معامله گر ما به آن رسیده نمیتواند. اگرکه چین میبود خدایان و آفریننده‌گان این دو روز سیاه تمام حوادث سه دهه گذشته را یا با زور ویا هم با پول از ذهن انسان‌های این سرزمین وهم از صفحات تاریخ آن نابود

میکرند، همان گونه شهرها و دهات را با هزاران انسانش، یکجا با شرف خود، اگرکه داشتند، نابود ساختند.

آهوبی که با چشمانت نا امید خود نظاره گر دریدن گلوی چوچه اش است و می بیند که چگونه دلبندش در زیر تیغ تیز زندان های پلنگ جان میدهد و خود از فرط غم و درد این طرف و آن طرف قدم میزند. پس از آن که این صحنه از برابر چشمانت دور میشود همه چیز را فراموش میکند، و به زنده گی حیوانی خود ادامه میدهد، فراموش میکند، شاید نبخشد. اما چی کسی میتواند درد این آهو را در آن لحظاتی که چوچه اش در کام پلنگ دست و پا میزند و جان میداد حس کند؟

چی کسی میتواند درد و ماتم مادری را که فرزندانش طعمه‌ی راکت پراگنی های هشت ثوری ها شده اند حس کند؟ آیا از یاد آن پدر و مادری خواهد رفت که فرزندان جوان شان در میان چهار دیواری های زندان، در عقب میله های آهنین و در مقابل چشم های پر از خون مستترین دوزخ را تجربه کردند و یا هم در پولیگون های مرگ زنده زیر خاک شدند و مرگ را در زنده گی تجربه کرد؟

فراموشی و از یاد بردن تمام این جنایات کمترین چیزیست که این گرگان درنده از مردم، از قربانیان جنایات خود طلب میکنند. میخواهند همه چیز فراموش شود. فقط فراموشی و پاک شدن حافظه مردم از این جنایات است که این گرگان را میتواند راضی بسازد. نه بخشش خواستن شان و طلب بخشش از مردم. آنها طلب بخشش نمیکنند، البته نه به خاطر این که مردم همه چیز را فراموش کنند و آنها را آرام بگذارند تا به زنده گی خود ادامه بدهند، بلکه به این خاطر که آنها مردم را آرام بگذارند، به سخن دیگر اگر مردم تمام آن جنایات و جنایت کاران را فراموش نکنند، جنایات و کشتار بیشتری منتظر شان خواهد بود. پس چی بهتر که مردم بر خود رحم کنند، گذشته را در گورستان گذشته گور کنند و خود را آماده دعا گویی و باج پردازی جنایت کاران بکنند.

چرا از مردم به جای فراموشی طلب بخشش نمیکنند؟ چون بخشش خواستن به معنی پذیرفتن جرم است. کسی بخشش میخواهد که جرم و جنایت را مرتکب شده باشد. اما اینها نه تنها خود را مجرم و جنایت کار نمیدانند بلکه از مردم میخواهند تا زنده اند بار کثیف آنها را همیشه بدوش بکشند. مردم را مدیون خود میدانند، مردم باید همیشه دعا گوی این گرگان و باز مانده گان شان باشد و به انواع گوناگون برایشان جزیه بپردازند. فراموش سازی و مغز شویی از این دست و یا هم تحریف حوادث البته که در طول تاریخ کم نبوده است، کم چی، که این عمل یک رسم معمول تاریخ بوده است. صفحات تاریخ مملو است از این جهل سازی ها که رهنان به زور سرنیزه خواسته اند زیر نام آزادی، مقاومت، جهاد، دفاع از وطن، دفاع از دین خدا و دنیای مردم بر روی جنایات خود پرده اندازی کنند، و کرده اند و هنوز هم میکنند.

هر سال که هفتم و هشتم ثور نزدیک میشود صدای زوزه‌ی عاملین این جنایات باز یک بار دیگر بالا میشود، گله و شکوه سر میدهد و از مردم طلب فراموشی میکنند. فراموشی طلب کردن نه به خاطر این که مردم از گناه هان آنها بگذرد تا وجدان شان آرام شود، بلکه بخاطر باز کرده هرچه بیشتر راه برای جزیه گرفتن و بهره برداری بیشتر از مردم. جزیه گرفتنی که با چور کردن شهر ها و دست اندازی و تجاوز به زن و فرزند مردم زیرنام غنیمت آغاز شد و تا اکنون زیر نام جهاد و جهادی با غصب زمین و کرسی های دولتی ادمه یافته است.

آهوبی که شاهد گلو دریدن دلنبذش بود آن صحنه را فراموش میکند.

اما مادری که خون فرزندش در شریان های جنایت کاران و آدم خواران جریان دارد هیچگاه چهره های انسان نما ولب و دندان پرخون این گرگان را فراموش نخواهد کرد.